

**Ocena osiągnięć naukowych dr Lucyny Nawareckiej w postępowaniu
w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie
nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo**

1. Charakterystyka Habilitantki oraz jej dorobku naukowego.

Lucyna Nawarecka jest absolwentką studiów z filologii polskiej na Uniwersytecie Śląskim, które ukończyła w 1980 roku. W 2006 roku uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo na Uniwersytecie Śląskim na podstawie rozprawy *Mistyczny sens mitu w „Królu-Duchu” Juliusza Słowackiego*, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Ireneusza Opackiego. W latach 1991-2000 wykładała w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym, zaś od roku 2007 pracuje jako adiunkt w Zakładzie Historii Literatury Oświecenia i Romantyzmu Instytutu Literaturoznawstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Dorobek naukowy dr Lucyny Nawareckiej obejmuje dwie monografie autorskie (książkę podoktorską *Mistyczny sens mitu w „Królu-Duchu” Juliusza Słowackiego*, Katowice 2010, a także monografię habilitacyjną *Myśl i Duch. Filozoficzne i teologiczne konteksty twórczości Juliusza Słowackiego*, Katowice 2020), współredakcję monografii zbiorowej *Literatura i żywioły* (współ z Marią Janoszką, Katowice 2021), a ponadto 28 artykułów, z których 9 ukazało się przed uzyskaniem stopnia doktora, zaś 19 – po uzyskaniu stopnia doktora (część z nich weszła w skład wymienionych wyżej monografii autorskich). W trakcie swojej pracy zawodowej dr Lucyna Nawarecka wzięła udział w 18 konferencjach naukowych w wielu ośrodkach akademickich w Polsce, była również współwykonawczynią 4 projektów badawczych (finansowanych m.in. przez Komitet Badań Naukowych oraz Narodowy Program Rozwoju Humanistyki).

Dorobek naukowy dr Lucyny Nawareckiej jest wyjątkowo spójny – zarówno pod względem tematycznym, jak i metodologicznym. Zdecydowana większość jej prac naukowych dotyczy twórczości Juliusza Słowackiego – Badaczka przygląda się różnorodnym utworom tego

poety, ale szczególnie bliska jest jej twórczość lat ostatnich, pochodząca z tzw. okresu mistycznego. Nawarecka analizuje tę twórczość metodami hermeneutyki i krytyki tematycznej, przygląda się jej ponadto przez pryzmat fenomenologii oraz filozofii dialogu – interesuje się zwłaszcza symboliką poezji Słowackiego, obecnymi w niej strukturami mitycznymi i regułami wyobraźni, wpisanymi w nią ideami teologicznymi oraz filozoficznymi.

2. Ocena rozprawy habilitacyjnej.

Pracą zgłoszoną przez dr Lucynę Nawarecką do oceny jako osiągnięcie habilitacyjne jest monografia autorska *Myśl i Duch. Filozoficzne i teologiczne konteksty twórczości Juliusza Słowackiego* (Katowice 2020). Tytuł oraz podtytuł dobrze oddają problematykę tej monografii – zamiarem Autorki jest oświetlenie dzieła mistycznego Słowackiego takimi kontekstami, które wyjaśnią nie w pełni dotąd rozpoznane jego wymiary. To obiecująca, niewątpliwie oryginalna perspektywa, zwłaszcza w odniesieniu do twórczości obrosłej tak licznymi komentarzami literaturoznawczymi.

W swojej monografii Nawarecka prezentuje Juliusza Słowackiego jako „poetę myśli”¹ – w toku wywodu konsekwentnie stara się dowieść, że jego twórczość, otwarta na „różnorodność potencjalnych odczytań”, „świadczy o niezmiernym bogactwie znaczeń, o niesłychanej potencji myśli nieustannie inspirującej i ciągle niepojętej”². Aby udowodnić tę tezę, Autorka koncentruje się na ewolucji wybranych idei antropologicznych i kosmologicznych w twórczości Słowackiego, a także tropi filiacje jego koncepcji z myślą teologiczną. Od samego początku monografii widać oryginalny sposób rozumienia dzieła mistycznego Słowackiego: motywy, które w innych opracowaniach często zyskiwały dominującą pozycję (cielesność, przemoc, okrucieństwo itp.) Autorka odsuwa na plan dalszy (choć ich nie bagatelizuje), skupiając się na spirytualistycznej wizji człowieka i świata, refleksji filozoficznej i religijnej, jednym słowem – na intelektualnym przesłaniu tej twórczości.

W swoich rozważaniach Autorka uwzględnia całe dzieło mistyczne Słowackiego – odwołuje się do traktatów i poematów z tego okresu (*Genezis z Ducha; Król-Duch*), analizuje dramaty (*Książę Marek; Sen Srebrny Salomei; Samuel Zborowski*; przekład *Księcia Niezłomnego*), uwzględnia wiersze i fragmenty poetyckie (*Tak mi Boże dopomóż; Do pastereczki siedzącej na druidów kamieniach w Pornic nad oceanem; [Pośród niesnasków – Pan Bóg ude-*

¹ L. Nawarecka, *Myśl i Duch. Filozoficzne i teologiczne konteksty twórczości Juliusza Słowackiego*, Katowice 2020, s. 8.

² Tamże, s. 42.

rza...]; *Zachwycenie*; fragmenty *Pana Tadeusza*), sięga do utworów polemicznych i politycznych (*Odpowiedź na „Psalmy przyszłości” Spirydionowi Prawdzickiemu; List do J. N. Rembowskiego; Próby poematu filozoficznego; Dialog troisty z Helionem, Helois i przeciwnikami; Do Ludwika Norwida w braterstwie idei świętej. List; Do Emigracji o potrzebie idei; Głos brata Juliusza Słowackiego; List drugi do Księcia A. C.*), przywołuje epigramaty i fragmenty korespondencji. To rozległa, z pewnością reprezentatywna baza źródłowa.

Kompozycja monografii jest przejrzysta i dobrze przemyślana. W swojej książce dr Nawarecka prezentuje najpierw filozoficzne filiacje twórczości Słowackiego, a następnie wskazuje na jej konteksty teologiczne. W każdym z ośmiu rozdziałów porusza odrębny temat, ukazując różnorodne wymiary myśli autora *Króla-Ducha*. Argumentacja Lucyny Nawareckiej – wyartykułowana m.in. w obszernym wprowadzeniu do monografii – pozwala jednak dostrzec między nimi ścisłe związki, logiczny porządek przechodzenia jednego problemu w drugi.

Świetnym rozpoczęciem monografii jest rozdział „*Co to – ja?*”, w którym Autorka przedstawia przemiany koncepcji podmiotowości w twórczości Słowackiego. Dr Nawarecka przekonująco dowodzi, że „problem tożsamości podmiotowej to jeden z głównych tematów twórczości Słowackiego”³, a jego ewolucja przebiega od koncepcji „ja” niepewnego własnej tożsamości i powątpiewającego w istnienie świata (wczesna twórczość), poprzez „wyzwolone od iluzji świata mocne «Ja»”⁴ (czas powstania *Beniowskiego*), aż po „Ja” przemienione, otwarte, pewne własnej, duchowej istoty (kształtujące się od czasu pamiętnej rozmowy z Andrzejem Towiańskim). Przemiany te ilustruje Autorka fragmentami utworów Słowackiego, wiąże z określonymi strategiami jego pisarskiej autoprezentacji, przypisuje konkretnym gatunkom wypowiedzi (takim jak wyznanie, autobiografia, epos), ukazuje na tle antropologii romantycznej.

Formę dialogu polemicznego wybrała Autorka w rozdziale następnym, zatytułowanym *Czy emanacja? O koncepcji powstania świata w filozofii genezyjskiej Juliusza Słowackiego*. Naczelnym tematem są tu poglądy kosmologiczne autora *Króla-Ducha*: Autorka podważa przekonanie, jakoby Słowackiemu bliska była, charakterystyczna dla filozofii neoplatońskiej, emanacyjna koncepcja powstawania świata. Jej zdaniem przeczą temu ważne komponenty kosmologii Słowackiego: wpisana w nią idea wolności (przeciwstawiona związanej z emanacją konieczności), wyobrażenie nieskończoności (skontrastowane z ideą całości), wreszcie znaczenie dialogicznego myślenia o świecie i człowieku. Podobnie jak w poprzednim rozdziale, Nawarecka prowadzi swój wywód pewną ręką, dobiera sugestywne argumenty, odwołuje się do celnie dobranych przykładów, polemizuje z przekonaniem i taktem.

³ Tamże, s. 46.

⁴ Tamże, s. 63.

Problematyka tożsamości powraca w dwóch następnych rozdziałach: *Juliusz Słowacki i Ralph Waldo Emerson w świetle sporu o istnienie świata* oraz *Ponad dobrem i złem. Jeszcze o Słowackim i Nietzschem*. Ich bohaterami są XIX-wieczni twórcy „mocnej podmiotowości”⁵, których koncepcje Autorka poddaje analizie porównawczej, wskazując zarówno na podobieństwa, jak i różnice między nimi. Poszukuje ich zwłaszcza w takich obszarach, jak rola ducha w naturze, wizja kobiecości, koncepcja historii i duchowości, różne odcienie indywidualizmu, stosunek do twórczości, prawdy, chrześcijaństwa, dobra i zła. Pieczołowite zestawienie podobieństw i różnic w analizowanych koncepcjach uwypukla zasadniczą myśl dr Nawareckiej – jej zdaniem wymienieni twórcy odnoszą się do najbardziej istotnych problemów filozoficznych XIX stulecia; ich różnorodne odpowiedzi na te same pytania stanowią zaś o bogactwie tego okresu w rozwoju myśli europejskiej.

Niezwykle interesująca jest również druga część monografii, poświęcona teologicznemu wymiarowi twórczości mistycznej autora *Króla-Ducha*. Poczynione przez Autorkę spostrzeżenia uzmysławiają, jak ważna dla poety była ta dziedzina refleksji o świecie: w toku wywodu Nawarecka zarysowuje imponujący zakres wiedzy teologicznej Słowackiego, przywołuje jego najważniejsze lektury z tej dziedziny, wskazuje na zakorzenienie jego koncepcji w teologii katolickiej i prawosławnej itd. Wychodząc od obserwacji ogólnych, Autorka odtwarza sposób myślenia Słowackiego o Trójcy Świętej, jego koncepcję świętości, sposób rozumienia miłości, znaczenie idei „przebóstwienia” i ofiary, analizuje zawartość teologiczną kluczowych motywów literackich, powraca również do problematyki dialogu (tym razem w kontekście dialogu międzyreligijnego).

Rozważania Nawareckiej i w tej części są uderzająco oryginalne, a zarazem budzą zainteresowanie swoją konkretnością. Co ciekawe, niejednokrotnie wykraczają one poza obszar myśli religijnej. Dość tu wspomnieć o fragmentach, w których Autorka wskazuje na teologiczne źródła poglądów politycznych (zwłaszcza koncepcji wolności) czy też na wpływ teologii ikony na wyobraźnię poetycką autora *Króla-Ducha*. Frapujące są również analizy, w których dr Nawarecka ukazuje, w jaki sposób myślenie dialogowe prowadzi Słowackiego do oryginalnej wizji współistnienia kultur.

W mojej recenzji nie ma miejsca na szczegółowe omówienie wszystkich wątków monografii *Myśl i Duch*, dlatego odniosę się sumarycznie do podjętych w niej problemów. W każdym z rozdziałów wywód jest konkretny i jasny, argumentacja precyzyjna, opatrzona celnie sko-

⁵ Tamże, s. 119.

mentowanymi odwołaniami do dzieł Słowackiego. Budzi uznanie rozległość odniesień filozoficznych oraz teologicznych – dzięki nim Autorka ukazuje miejsce Słowackiego na ideowej mapie XIX wieku, a tropiąc jego stosunek do popularnych wówczas przeświadczeń światopoglądowych (takich jak emanacjonizm, ewolucjonizm, spirytualizm, indywidualizm, heglizm), wydobywa też systemowość jego myślenia.

Moje szczególne uznanie budzi jednak fakt, że Nawarecka pozwala dostrzec w twórczości Słowackiego dynamiczny ruch myśli, która zмага się z wielowymiarowością świata i ludzkiego doświadczenia. To wielki atut recenzowanej monografii! Często bowiem bywa tak, że śledzenie związków literatury z filozofią czy teologią sprowadza się do poszukiwania gotowych poglądów na tę czy inną kwestię, podobieństw (względnie odmienności) koncepcji danego myśliciela do takiego czy innego systemu filozoficznego. Podążając tą drogą, łatwo dać się uwieść wszelakiego typu „izmom”, które zamykają żywą myśl w gotową, rzekomo niezmienną formę, łatwo poprzestać na diagnozowaniu idei – by posłużyć się sugestywną frazą Norwida – „zaklętych w umarłe formuły”. A przecież w myśleniu chodzi o coś zupełnie innego – nie tyle o gotowe poglądy, hasła czy idee, ile o nigdy niekończący się wysiłek rozumienia, o otwarcie na to, co nieoczekiwane, o niegotowość, dialogiczność, nieustannie ponawiany wysiłek racjonalizowania własnego doświadczenia. O tym właśnie piszą filozofowie zajmujący się praktykami myślenia: Martin Heidegger, Hannah Arendt, Józef Tischner – i właśnie z tym wyzwaniem Autorka monografii *Myśl i Duch* potrafiła bardzo dobrze sobie poradzić.

Biorąc to wszystko pod uwagę, stwierdzam z przekonaniem, że monografia Lucyny Nawareckiej *Myśl i Duch. Filozoficzne i teologiczne konteksty twórczości Juliusza Słowackiego* (Katowice 2020) jest osiągnięciem naukowym stanowiącym znaczny wkład w rozwój dyscypliny literaturoznawstwo, a zwłaszcza w rozwój wiedzy o twórczości Juliusza Słowackiego oraz polskiej literatury XIX wieku. Stanowi ona świadectwo dogłębnej znajomości dzieła mistycznego Słowackiego, prezentuje zagadnienia kluczowe dla jego rozumienia, sytuuje je w oryginalnych, nie w pełni dotąd rozpoznanych kontekstach.

3. Ocena dorobku naukowego.

Twórczość Juliusza Słowackiego jest również tematem wielu innych prac naukowych Lucyny Nawareckiej: szeregu cennych teksów opublikowanych przed uzyskaniem stopnia doktora (ze względu na charakter mojej recenzji nie będę się do nich odwoływał), monografii podoktorskiej *Mistyczny sens mitu w „Królu-Duchu” Juliusza Słowackiego* (Katowice 2010), a ponadto kilku artykułów i szkiców powstałych po uzyskaniu przez Lucynę Nawarecką stopnia doktora, takich jak: *Miasto w twórczości Juliusza Słowackiego* (2009), „Beniowski” – poemat

transcendentalny (2011), „*Mróweczki*” *Juliusza Słowackiego* (2015), *Islam w twórczości Juliusza Słowackiego* (2022), *Żywioł światła w twórczości Słowackiego* (2022) oraz *Reinkarnacja w genezyjskiej myśli Juliusza Słowackiego* (artykuł złożony do druku w czasopiśmie „Świat i Słowo”).

Przywołane prace tworzą zwarty, wartościowy, wzajemnie się dopełniający zbiór studiów poświęconych twórczości drugiego wieszczka. Wśród wymienionych prac zwraca uwagę nie tylko znakomita, wyrafinowana interpretacyjnie, świetnie skomponowana książka podoktorska, prezentująca poemat *Król-Duch* jako mityczną fabułę o powstawaniu, przeobrażaniu i doskonaleniu świata, poczynając od walki żywiołów, poprzez przemienienie materii i oświecenie ducha, aż po zjednoczenie przeciwieństw. Cenne są również inne prace Nawareckiej, w których Autorka traktuje twórczość Słowackiego w szerokiej perspektywie: nie abstrahuje od literackiego konkretności, przyjmuje syntetyczny punkt widzenia, a ukazując ewolucję wybranego motywu lub problemu w całej twórczości poety, koncentruje się na odtwarzaniu kluczowych rysów jego wyobraźni twórczej. Co ciekawe, dr Nawarecka nie konfrontuje tej twórczości z innymi zjawiskami rodzimej literatury XIX-wiecznej, nie zestawia z dziełami innych polskich romantyków, choć ze swobodą i znanstwem porusza się w literaturze przedmiotu. Dzieło Słowackiego prezentuje głównie jako przejaw XIX-wiecznej myśli o człowieku i świecie, zasadniczo jednak traktuje je jako osobny fenomen, interesujący sam dla siebie, funkcjonujący ponad przygodnością historycznoliterackiej chronologii.

Ma to, oczywiście, swoje ograniczenia, ale ma również mocne strony: potwierdza rangę artystyczną i intelektualną twórczości Słowackiego, skupia uwagę na jej niepowtarzalnych walorach ideowo-artystycznych, pomaga nakreślić jej wewnętrzne linie ewolucyjne, sprzyja podejściu właściwemu dla sztuki interpretacji, pozwala na wyraziste – niejednokrotnie polemiczne – odniesienia do wpływowych opracowań literaturoznawczych. Widać też wyraźnie, że w rozwoju naukowym dr Lucyny Nawareckiej przyszedł czas na prace, w których znaczenie zyskała perspektywa ogólna, systematyzująca rozległą wiedzę Badaczki o twórczości autora *Króla-Ducha*.

Wspomniane walory widać zwłaszcza w takich artykułach, jak: *Naj* (2020), „*Mróweczki*” *Juliusza Słowackiego* (2015), *Islam w twórczości Juliusza Słowackiego* (2022) oraz *Żywioł światła w twórczości Słowackiego* (2022). W każdym z nich Habilitantka przeprowadza czytelnika przez całą twórczość poety, w każdym odwołuje się do ważnych jej wymiarów artystycznych i intelektualnych, uzmysławiając przy okazji wagę podjętego problemu oraz perspektywy jego dalszych badań. W pierwszym szkicu, poświęconym obecności w dziełach Słowackiego postaci św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty, dr Nawarecka wskazuje źródła fascynacji

poety tymi osobami, zwraca też uwagę na wybrane motywy literackie z nimi związane. W drugim eseju odtwarza znaczenia pozornie marginalnego motywu literackiego, by za jego pomocą ukazać radykalną przemianę światopoglądu poety. W trzecim uważnie zestawia fabuły utworów „wschodnich” Słowackiego, charakteryzuje ich bohaterki i bohaterów, by w ten sposób zilustrować zmienny i niejednoznaczny stosunek poety do islamu. W czwartym studium prezentuje różnorodne sposoby funkcjonowania motywu światła w twórczości Słowackiego: od skromnych błysków rozświetlających mroki świata w utworach młodzieńczych, poprzez efektowne blaski iskier i fajerwerków (w twórczości z przełomu lat 30. i 40. XIX w.), aż po mocne, jednolite światło rzeczywistości nadprzyrodzonej i doświadczenia mistycznego (lata ostatnie).

Syntetyczny charakter mają również niektóre starsze artykuły. Wśród nich wyróżnia się studium *Miasto w twórczości Juliusza Słowackiego* (2009) – znakomite omówienie przemian wyobraźni urbanistycznej poety. Podobnie jak w innych pracach, Autorka w sposób plastyczny i przekonujący zarysowała główne kierunki tej ewolucji – od obrazów naznaczonych aurą apokaliptyczną aż po optymistyczne wizje Jeruzalem Słonecznej, od dominacji motywu spojrzenia z góry (sugerującego otwarty i nieciągły tekst świata, ewokującego atmosferę przemijania i rozpadu) aż po motyw widzenia okiem przemienionym, duchowym, wyzwolonym z ziemskich ograniczeń miejsca i czasu. Na uznanie zasługuje również studium „*Beniowski*” – *poemat transcendentalny* (2011). Dr Nawarecka spogląda tu wprawdzie na poemat Słowackiego z wielokrotnie już sprawdzonej perspektywy, jaką jest problem romantycznej ironii, ale bardzo dobrze potrafi przełożyć abstrakcję romantycznych formuł filozoficznych na język konwencji poetyckich, które decydują o niezwykłości tego utworu.

Muszę jednak przyznać, że nie wszystkie wymienione prace mają jednakową wartość. Nawarecka ma bowiem niekiedy tendencję do ujmowania swoich rozważań w bardzo krótkie formy, w których brakuje miejsca na wycieniowanie wywodu czy zniuansowanie argumentacji. Zdecydowanie zbyt krótki, wręcz lakoniczny, wydał mi się na przykład szkic *Naj* – z pewnością dobrze by mu zrobiło solidne rozwinięcie poruszonych tu wątków, uzupełnienie odwołań literackich i wzbogacenie kontekstów. Również w artykule *Islam w twórczości Słowackiego* łatwo wyczuć niedobór szerszego spojrzenia, choćby pogłębionych informacji o źródłach, a przede wszystkim zakresie i charakterze wiedzy Słowackiego o islamie. Ta krytyczna uwaga nie zmienia jednak mojej pozytywnej opinii o wymienionych pracach.

Jak już wspomniałem, dorobek naukowy Habilitantki obejmuje przede wszystkim rozprawy i szkice poświęcone twórczości Juliusza Słowackiego. Niekiedy zdarza się jednak, że dr Nawarecka zapuszcza się w rejony odległe od twórczości autora *Króla-Ducha*. Czyni to zdecydowanie zbyt rzadko, kiedy jednak decyduje się na taki ekskurs, jej dociekania przynoszą

interesujące rezultaty poznawcze. Doskonale widać to w artykule „*Niesamowite*” w powieści Joanny Bator „*Ciemno, prawie noc*” (2021) – z utworu Joanny Bator Autorka wyluskuje gęsto rozsiane „emblematy niesamowitego”⁶, wiążąc je nie tylko z wpływem tradycji literackiej (powieść gotycka), ale także wskazując na motywy nowe, odwołujące się do współczesnego kodu kulturowego. Przywołany artykuł potwierdza wszystkie walory pisarstwa naukowego dr Nawareckiej: przekonuje o niebanalnych kompetencjach interpretacyjnych Autorki, świadczy o jej gruntownej wiedzy historycznoliterackiej, dowodzi umiejętności prowadzenia zdyscyplinowanego wywodu, krystalicznego pod względem myśli i stylu.

Moje uznanie budzi również artykuł pt. *Bigos romantyczno-postmodernistyczny. O przedmowach Tytusa Szczeniowskiego* (2010). Analizując przedmowy do czterech tomów powieści *Bigos hultajski* (1844-1849) mało dziś znanego autora XIX-wiecznego, Autorka dopatruje się w nich „świadczenia wyczerpania możliwości pewnego etapu rozwoju powieści, [...] w którym luźno skonstruowany romans łączył się z sylwą staropolską i narracją sternowską”⁷. Przy okazji odkrywa w tych tekstach zastanawiające podobieństwa romantycznej świadomości literackiej z przejawami współczesnej wrażliwości postmodernistycznej.

Za swoiste podsumowanie prac badawczych dr Nawareckiej uznaję również hasło *Symbol*, opublikowane w świetnym *Ilustrowanym słowniku terminów literackich* (2018). Lektura tego tekstu przekonuje, że wyszedł on spod pióra wytrawnej Badaczki, dla której instrumenty analizy mitoznawczej, problemy wyobraźni tekstu literackiego czy symboliki motywów literackich nie mają żadnych tajemnic.

W świetle powyższych uwag dorobek naukowy dr Lucyny Nawareckiej uznaję za wystarczającą podstawę postępowania habilitacyjnego – merytorycznie cenną, choć stosunkowo szczupłą pod względem objętości. Rozproszone prace naukowe dr Nawareckiej mają sporą wartość merytoryczną, rozszerzając współczesną wiedzę literaturoznawczą, a także wzbogacając repertuar pomysłów stosowanych w toku interpretacji literaturoznawczej.

4. Ocena działalności dydaktycznej i organizacyjnej.

Pożyteczna i owocna jest również działalność organizacyjna i dydaktyczna Habilitantki. Oprócz wykonywania obowiązkowych prac w tym zakresie – m.in. kursowych konwersatoriów, ćwiczeń i wykładów – w toku swojej kariery zawodowej dr Nawarecka podejmowała

⁶ L. Nawarecka, „*Niesamowite*” w powieści Joanny Bator „*Ciemno, prawie noc*”, „Świat i Słowo” 2021, nr 37 (2), s. 146.

⁷ L. Nawarecka, *Bigos romantyczno-postmodernistyczny. O przedmowach Tytusa Szczeniowskiego*, w: *Romantyczne przemowy i przedmowy*, pod red. J. Lyszczyny i M. Bąk, Katowice 2010, s. 223.

wiele innych działań: była opiekunką studenckiego koła naukowego, w ramach jego działalności współorganizowała spotkania dyskusyjne i konferencje naukowe, pełniła funkcję promotorki prac licencjackich oraz recenzentki prac magisterskich i licencjackich, a obecnie jest również promotorką pomocniczą rozprawy doktorskiej. W swoim *dossier* ma również wykłady zagraniczne, pracę w kilku zespołach realizujących projekty badawcze, współredakcję monografii zbiorowej.

5. Konkluzja.

Sumując moje uwagi pragnę stwierdzić z satysfakcją, że przedłożona do oceny monografia habilitacyjna Lucyny Nawareckiej pt. *Myśl i Duch. Filozoficzne i teologiczne konteksty twórczości Juliusza Słowackiego* (Katowice 2020) oraz pozostały dorobek naukowy, a także dydaktyczny i organizacyjny, są w świetle odpowiednich przepisów ustawowych dobrą podstawą do przyznania Kandydatce stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo. Wnoszę o dopuszczenie dr Lucyny Nawareckiej do dalszych etapów postępowania o nadanie tego stopnia naukowego.